

Nr 46.

Ankom till riksdagens kansli tisdagen den 7 maj 1928 kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående fortsättande av aktiebolaget Jordbrukarbankens rörelse.

I en till riksdagen avlåten, den 9 mars 1928 dagtecknad proposition nr 157, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att förklara, att från dess sida invändning ej möter mot fortsättande av aktiebolaget Jordbrukarbankens rörelse efter utgången av år 1929.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till propositionen.

Departementschefen har i ärendet anfört följande:

»Den nuvarande oktrojtiden för aktiebolaget Jordbrukarbanken utlöper vid slutet av år 1929. I enlighet med 1923 års riksdags uttalande bör riksdagen före oktrojtidens utgång beredas tillfälle att taga ställning till frågan om bankens fortsatta bestånd. Spörsmålet bör fördenskull underställas riksdagen senast nästkommande år.

Den omständigheten, att frågan om fortsättandet av Jordbrukarbankens verksamhet efter 1929 års utgång givetvis kan bättre överblickas, ju närmare man befinner sig denna tidpunkt, torde visserligen tala för frågans avgörande först vid samma års riksdag. Sedan emellertid bankens styrelse i sin i det föregående återgivna skrivelse gjort gällande, att ett dylikt uppskov skulle medföra allvarliga olägenheter för bankverksamheten, har bank- och fondinspektionen uttalat, att de skäl, som av styrelsen anförts för att frågan skulle tidigare underställas riksdagen, synas förtjäna beaktande, och därför tillstyrkt, att åtgärder vidtagas för avlåtande till årets riksdag av proposition i ämnet. Vid sådant förhållande och då, med ledning av vad bank- och fondinspektionen i övrigt anfört, redan nu torde vara klart, att bankens verksamhet icke utan skada för staten kan före 1930 års ingång avvecklas i sådan omfattning, att oktroj för tiden därefter blir obehövlig, har jag icke funnit hinder möta, att frågan i år bringas under riksdagens prövning.

För uppfattningen att banken bör utan att träda i likvidation fortsätta sin rörelse även efter 1929 års slut har bank- och fondinspektionen anfört, att en likvidation av banken vid nu gällande oktrojs utgång samt ett

realiserande av bankens tillgångar skulle för bankens klientel medföra stora olägenheter och för staten såsom innehavare av aktiemajoriteten betydande förluster, vilka under en fortsatt verksamhet för banken torde i väsentlig mån kunna undvikas. Med hänsyn härtill finner jag mig böra förorda bankens fortbestånd efter ingången av år 1930.

Vad angår den på Kungl. Maj:ts prövning beroende frågan om ny oktroyts beviljande synes mig anledning knappast föreligga att för närvarande förutsätta verksamhetens fortsättande under så lång tid, som bankstyrelsen i sin oktroyansökan utgår ifrån. För den skull och i anslutning till riksdagens uttalande år 1923 om begränsning av oktroytidens längd har jag för avsikt att, därest riksdagen fattar beslut om bankrörelsens fortsättande, tillstyrka en förlängd oktroytid på fem år. Påpekas må, att hinder givetvis ej möter för statsmakterna att under oktroytiden, därest så skulle befinnas lämpligt, helt eller delvis avveckla statens aktieinnehav i banken.»

Utskottet.

Utskottet ansluter sig till den av departementschefen uttalade uppfattningen, att aktiebolaget Jordbrukarbankens verksamhet bör fortsättas efter den nuvarande oktroytidens utgång. I fråga om oktroy för berörda bankverksamhet föreligga i övrigt, enligt utskottets mening, numera icke skäl att påkalla prövning i annan ordning, än vad som gäller beträffande oktroy för övriga banker. Med avseende å statens ställning som aktieägare i banken anser utskottet, i anslutning till vad departementschefen anfört, att Kungl. Maj:t och riksdagen givetvis äro oförhindrade att under oktroytiden besluta de förändringar, som kunna befinnas lämpliga.

Utskottet hemställer,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition, må förklara, att från dess sida invändning ej möter mot fortsättande av aktiebolaget Jordbrukarbankens rörelse efter utgången av år 1929.

Stockholm den 3 maj 1928.

På bankoutskottets vägnar:

C. E. SVENSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar C. E. Svensson, Sandler, Pettersson i Olovstorp, Lindgren, Ström, P. A. Larsson, Forssberg och Bodin;
från andra kammaren: herrar Winkler, Bäcklund, Lovén, Wikström, Kloo, Höglund, Thore och Heiding.

Reservationer:

av herrar *Lindgren* och *Winkler*, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Utskottet delar departementschefens uppfattning, att en avveckling av aktiebolaget Jordbrukarbankens rörelse icke utan skada för staten torde kunna före 1930 års ingång äga rum i sådan omfattning, att oktroj för banken för tiden därefter blir obehövlig. Utskottet tillstyrker alltså, att medgivande lämnas till fortsättande av bankens verksamhet även efter utgången av nu löpande oktrojtid.

Mot vad departementschefen anfört rörande den nya oktrojtids längd finner utskottet icke anledning till erinran. Så länge staten är ägare till största delen av aktierna i banken, bör nämligen enligt utskottets uppfattning oktroj ej beviljas för längre tid än fem år i sänder.

I detta sammanhang anser sig utskottet böra framhålla, att statens engagement i banken bör, så snart så lämpligen kan ske, avvecklas genom aktiernas avyttrande, i främsta rummet till jordbruksnäringens utövare.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition, må förklara, att från dess sida invändning ej möter mot fortsättande av aktiebolaget Jordbrukarbankens rörelse efter utgången av år 1929»; samt

av herr *Thore*.